

DEF Bulletin

ZPRAVODAJ DUNAJSKÉHO ENVIRONMENTÁLNÍHO FÓRA

DANUBE
ENVIRONMENTAL
FORUM

DEF

Mezinárodní verze 1-2/2006

Národní verze 2007

Den Dunaje / Den Moravy v Olomouci
Mladí tvůrci pro Dunaj
Plánování v oblasti vod

IMPRESSUM

DEF Bulletin je oficiální publikací Dunajského environmentálního fóra.

DEF Bulletin napomáhá posláním Dunajského environmentálního fóra – chránit řeku Dunaj se všemi jeho přítoky a jejich biodiverzitu pomocí spolupráce nevládního a vládního sektoru a místních obyvatel při prosazování udržitelného využívání přírodních ekosystémů.

DEF Bulletin je v tištěné podobě rozšiřován všem zájmovým skupinám. V elektronické podobě a v angličtině bude dostupný na nově vznikající internetové stránce www.def.org.hu.

Více informací o předplatném:

DEF Secretariat, Déri sétány 13. III.4.

H-6500 Baja, Hungary / Maďarsko

Tel.: +36 525 163, Fax: +36 525 163

E-mail: def@baja.hu

Editor anglické a slovinské verze: Milan Vogrin

Editor české verze: Miroslav Hušťák

Překlady z angličtiny: Miroslav Hušťák

Design: Marginalija, d.o.o., Slovinsko

Názory vyjádřené autory článků nemusí nutně odrážet názory DEF a editora. Vydání tohoto čísla DEF Bulletinu bylo podpořeno Organizací spojených národů a Světovou bankou v rámci Dunajského regionálního projektu UNDP/GEF.

Fotografie na obálce: Leknín bílý *Nymphaea alba*. Foto: Milan Vogrin

V TOMTO ČÍSLE NALEZNETE:

Editorial – Záplavy jsou přírodním jevem Milan Vogrin	2
Ekologicky udržitelná vnitrozemská vodní doprava Gerhard Nagl	3
Pseudovědecké hodnocení EIA pro oblast Rosia Montana Občanské sdružení Aburnus Maior	4
„Týden Dunaje 2006“ v Moldavsku Gheorghe Doni a Lucian Reniță	5
Integrace místních komunit a ochrana přírody v evropském Zeleném pásu Boris Erg	7
Festival rybáka malého na řece Drávě Helena Hecimović	9
Mezinárodní soutěž „Mladí tvůrci pro Dunaj“ 2006 v České republice Miroslav Husták	10
„Den Dunaje 2006“ v České republice Miroslav Husták	10
Úsilí na ochranu mokřadní oblasti u Nového Sadu Aleksandar Obrovski	10
Den Sávy 2006 ve Slovinsku Sava Osole	12
Účast veřejnosti při plánování managementu řeky Sávy Mirjana Bartula, Irma Popović, Milan Vogrin a Igor Palandžić	13
Třetí velká povodeň v České republice za posledních devět let Jaroslav Ungermaň	14
Socioekonomický rozbor návrhu Transevropských dopravních sítí (TEN-T) pro Dunaj Gabor Ungvari	14
Nekrolog: David Reeder (* 1945 – † 2006) Marko Tucakov	15
Kontaktní informace	18
Co s řekou moravou v Olomouci? Michal Krejčí	20
Den Dunaje / Den Moravy 2007	22
Řeka Morava v litovelském pomoraví Michal Krejčí	26
Lidé na řekách Michal Krejčí	26
Plánování v oblasti vod a zapojení veřejnosti Lukáš Krejčí	27
Mladí tvůrci pro Dunaj 2007 Lukáš Krejčí	29
Řeka Morava u Tovačova v ohrožení výstavbou nového jezu a mve Michal Krejčí	30
Řeka Morava u Tovačova kontra stavba nového jezu a mve Michal Krejčí	31

ZÁPLAVY JSOU PŘÍRODNÍM JEVEM

Zatím to v Evropě vypadá tak, jako by záplavy nebyly přírodním úkazem, ale nejčastější přírodní katastrofou. Za posledních 10 let potkalo Evropu více než 100 velkých záplav, které si vyžádaly téměř 700 lidských životů a donutily více než půl milionů lidí opustit své domovy. Záplavy způsobily ekonomické ztráty v hodnotě 25 miliard eur.

Většina z těchto škod je důsledkem nepřiměřeného managementu říčních systémů, včetně expanze stavebních a zemědělských aktivit do oblastí s přirozenými záplavami. Záplavy také paradoxně poškozují mokřady a snižují biologickou diversitu. Jak? Odpověď je zcela jednoduchá. Záplavy mohou rozšiřovat znečištění, například z továren, zemědělských farem nebo kanalizačních a odpadních systémů – všude tam se nachází znečišťující látky (toxické chemikálie, velké množství hnoje, atd.).

Záplavy jsou v oblasti povodí Dunaje velmi běžné – v posledních několika letech je zažily téměř všechny země povodí Dunaje. Popis loňských záplav v České republice naleznete v článku Jaroslava.

Měli bychom stále mít v paměti, že záplavy nejsou katastrofou, ale přírodním jevem, kterému nemůže být zabráněno, a kterému by také ani nemělo být bráněno. Kromě několika málo negativních efektů mají záplavy pozitivní vliv na přírodu – tím, že zaplavují mokřadní louky a lesy, kde se nacházejí důležitá přírodní stanoviště pro mnoho vzácných a ohrožených druhů rostlin a zvířat, a tím, že v rybnících a vodních nádržích zaměňují stojatou vodu za čerstvou.

Váš

Milan Vogrin
editor DEF Bulletinu

Ekologicky udržitelná vnitrozemská vodní doprava

Na třetí Panevropské konferenci o vnitrozemské vodní dopravě v Bukurešti a při neformálním setkání Mezinárodních komisí pro ochranu Rýna a Dunaje v rumunském Sagově vyjádřili zástupci ekologických nevládních organizací, zabývající se ochranou řek v povodí Rýna, Dunaje a v dalších povodích, své znepokojení ohledně dalšího vývoje ochrany a revitalizace evropských řek.

Velké evropské řeky jsou unikátními a nepostradatelnými ekosystémy světového významu. Jsou domovem mnoha ohrožených druhů, jsou důležitým zdrojem pitné vody i významným prostorem pro rekreační aktivity. Jsou důležité jak z hlediska protipovodňové ochrany, tak i pro regionální vodní bilanci. Slouží jako vodní cesty nebo pro výrobu elektrického proudu. Bohužel však zprávy o stavu řek zpracované v rámci implementace Rámcové vodní směrnice EU pro vodní politiku poskytují jasný důkaz, že mnoho úseků velkých řek je již značně poškozeno nebo jsou ohroženy plány na jejich splavnění.

Ekologicky udržitelná vodní doprava a změna způsobu dopravy

„Splavňovací“ lobby tvrdí, že vnitrozemská říční plavba po uměle splavňovaných tocích je tím nejekologičtějším způsobem dopravy. Není to však pravda.

Zlepšování infrastruktury vodních cest musí být vždy podřízeno schopnostem přirozeného vodního toku, jeho dynamice a jeho ekologickým potřebám. Nelze již připustit další zhoršování říčních ekosystémů. Základními požadavky dneška na ochranu řek je provedení strategického posouzení (včetně všech alternativ) a analýza poměru vynaložených prostředků k výnosům, která musí brát v úvahu i environmentální náklady (s hlavním důrazem na ekologii řek). Projekt kanálu Dunaj-Odra-Labe je neakceptovatelný, nákladný a je hrozbou pro řeky a krajinu kolem nich. Plánovaná přehrada na Labi u Děčína významně poškodí řeku, aniž

by vyřešila problém se splavností. Místo nových přehrad nebo bagrování dna řeky kvůli velmi malému objemu dopravy je možno převést dopravu na železnici, což se při dnešní dostatečné kapacitě železniční dopravní cesty jeví jako rozumná alternativa.

Lužní les. Foto: Milan Vogrin

Revitalizace řek a ochrana přírodních stanovišť a druhů

Velké řeky se svými břehy a nivními oblastmi jsou důležitou evropskou „pupeční šňůrou“ biodiverzity. Z tohoto důvodu je implementace Rámcové směrnice EU pro vodní politiku a sítě chráněných území NATURA 2000 naprostou nutností. Rovněž je třeba věnovat více pozornosti požadavkům Úmluvy o biologické rozmanitosti (Rio de Janeiro, 1992) a Panevropské strategie biologické a krajinné diverzity (Sofie, 1995).

Revitalizační úsilí nesmí být omezeno jen na nespavné řeky a nesmí být limitováno tím, jak je v současné době řeka využívána. Implementace Rámcové směrnice EU pro vodní politiku nesmí

sklouznout do diskusí o rozvojových opatřeních, ale musí obsahovat opatření jako odstranění přehrad a hrází a zpevnění břehů. Zajištění průchodu pro ryby a sedimenty patří mezi základní požadavky, tyto však musí být doprovázeny zlepšením přirozeného říčního prostředí. Programy na ochranu jesetera a losose v povodích Dunaje a Rýna vítáme, nicméně nutná je realizace programů i pro další říční druhy.

Kučka ohnivá *Bombina orientalis*. Foto: Milan Vogrin

Účast veřejnosti, mezinárodní komise pro ochranu řek a ekologické nevládní organizace

S implementací Rámcové směrnice EU pro vodní politiku a s tím, jak se úřady, uživatelé a ochránci řek dostávají „k jednomu stolu“, úloha mezinárodních komisí pro ochranu řek (jako například Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje) nabývá stále více na důležitosti. Účast veřejnosti a transparentnost jsou základními prvky při implementaci výše uvedené směrnice v případě projektů jako je Transevropská dopravní síť (TEN-T), které zahrnují splavnění některých úseků řek.

Ekologické nevládní organizace konstatují, že v mnoha případech neexistuje skutečná participace a adekvátní přístup k informacím. Mezinárodní komise pro ochranu řek mohou

tuto situaci pomoci zlepšit. Ačkoliv ekologické nevládní organizace by měly mít rozhodující roli při tvorbě strategie udržitelného vývoje řek a jejich povodí, často se jim nedostává kapacita a finanční prostředky k realizaci tohoto úkolu. V některých oblastech (povodí Labe, Dunaje a Rýna) zatím existují některé projekty na podporu nevládních organizací (jako například Dunajský regionální projekt – pozn. překl.), nicméně není jisté, zdali tento stav bude existovat i nadále. Je však důležité, aby si nevládní ekologické organizace svou kapacitu a schopnosti pro náročný proces implementace plánů povodí řek udržely.

*Gerhard Nagl, DEF Water Policy Team
E-mail: gerhard.nagl@donaufluss.de*

PSEUDOVĚDECKÉ HODNOCENÍ EIA PRO OBLAST ROSIA MONTANA

V srpnu roku 2006 zahájilo nevládní sdružení *Alburnus Maior*, pod odborným dohledem rumunské Akademie věd, nezávislé odborné posouzení hodnocení EIA (posouzení vlivů na životní prostředí) důlního projektu v oblasti Rosia Montana (cca 200 km východně od hranic s Maďarskem). Při této příležitosti promluví na půdě Akademie věd mimo jiné Prof. Mircea Sandulescu, významný geolog, dále pak Renate Weber, bývalá poradkyně rumunského prezidenta Traiana Basescu, a Dr. Robert E. Moran, světově uznávaný hydrogeolog.

Malá a nezkušená kanadská důlní firma Gabriel Resources plánuje vystěhovat obyvatelstvo z oblasti Rosia Montana za účelem výstavby největšího povrchového dolu na světě pro těžbu zlata s využitím kyanidových technologií. Tento projekt byl od samého začátku pronásledován skandály, problémy a mohutným odporem na místní, národní a mezinárodní úrovni. V květnu roku 2006 předložila firma Gabriel Resources

zprávu o hodnocení vlivu projektu na životní prostředí (EIA) rumunskému ministerstvu životního prostředí. Veřejné projednávání, které bylo zahájeno v červenci 2006, bylo odsouzeno veřejností jako „neupřímná PR aktivita organizovaná firmou Gabriel Resources“.

Zpráva EIA byla zpracována lidmi, které si najala a platila právě tato firma. Je zřejmé, že pokud by jejich hodnocení nepodpořilo očekávaný výsledek, pravděpodobně by už nikdy žádnou zakázku od ní nedostali.

Profesor Sandulescu ve svém projevu objasnil dlouhotrvající odpor rumunské Akademie věd proti těžbě zlata v oblasti Rosia Montana a řekl, že Akademie věd byla první institucí, která varovala rumunský parlament a příslušné úřady o značných rizicích navrhovaného projektu pro životní prostředí a pro život místních komunit.

Renate Weber ocenila neutuchající úsilí rumunských občanských iniciativ vynutit si provedení nezávislých hodnocení těžebního projektu v oblasti Rosia Montana, protože „osoby, které zpracovávaly dané hodnocení EIA, nejsou nezávislé“. Dle jejího názoru je v první řadě povinností rumunské vlády dohlédnout na nezávislost osob zpracovávajících posouzení vlivů na životní prostředí (EIA).

Podle Dr. Morana spočívá hlavní problém zprávy EIA předložené firmou Gabriel Resources v tom, že je naprosto nevěrohodná a že její výstupy „mají většinou pseudovědecký základ“.

Studie nazvaná Nezávislé odborné posouzení hodnocení vlivu projektu Rosia Montana na životní prostředí obsahuje 6 hlavních částí a je k dispozici v angličtině a rumunštině na stránkách www.rosiamontana.ro (klikněte na část nazvanou „Expert EIA Assessment“, případně, pokud ovládáte jen rumunštinu J, na „Evaluare Raport EIM“). Na těchto stránkách také naleznete aktuální informace o vývoji situace od doby přípravy tohoto příspěvku pro DEF Bulletin.

*Pro více informací kontaktujte:
Sdružení Alburnus Maior
Tel. +40 740 342104
E-mail: alburnusmaior@ngo.ro*

„TÝDEN DUNAJE 2006“ V MOLDAVSKU

Dle očekávání byla oslavám Dne Dunaje v roce předsednictví Moldavska v Mezinárodní komisi pro ochranu Dunaje (ICPDR) věnována speciální pozornost. Veřejnost i státní instituce se v nevídaném rozsahu podílely na organizaci a průběhu oslav. Takto se Den Dunaje 2006 změnil na „Týden Dunaje 2006“ a jeho emisary se stali účastníci při této příležitosti organizované „Expedice Prut“.

Setkání na levém břehu řeky Prut

Dne 22. června 2006 se početná delegace z Rumunska vedená rumunskou ministryní životního prostředí setkala na hrázi přehrady Costesti-Stanca na moldavsko-rumunských hranicích s velvyslanci různých zemí, ekology, spisovateli a zástupci místních úřadů. Při slavnostní ceremonii, které se účastnili rovněž místní umělci a umělečtí řemeslníci, uvítal moldavský ministr životního prostředí a současný prezident ICPDR Constantin Mihailescu rumunské hosty, přičemž ve svém projevu zdůraznil význam Prutu jako důležité části povodí Dunaje a podtrhl nutnost přeshraniční spolupráce. Na ceremonii byla přítomna i Petruța Moisi, prezidentka rumunské ekologické organizace ECCG z města Galați, dlouholetý partner Ekologického hnutí Moldavska (EMM), která řekla: „To, co se dnes děje na řece Prut, je snem celé generace lidí žijících na obou stranách této řeky. Pokud bude Prut chápán jako důležitá řeka povodí Dunaje, bu-

dou následovat i projekty, které budou o ní pečovat. Mým přáním pro budoucnost je účastnit se oslav vyhlášení chráněné oblasti mezinárodní důležitosti dle Ramsarské úmluvy na obou stranách řeky.“

Vrcholem oslav v Costesti pak bylo slavnostní zahájení „Expedice Prut 2006“.

Expedice Prut 2006

Expedice byla organizovaná moldavským ministerstvem životního prostředí a dalšími institucemi a tvořili ji různí odborníci, zástupci ekologických organizací, novináři a jeden televizní reportér, který zaznamenával jednotlivé události na řece a v místech, kde byly konány oslavy Dne Dunaje 2006. Expedice monitorovala stav břehů a kvalitu vody v Prutu a jeho přítocích, a rovněž i stav biodiverzity v povodí této řeky.

Jakožto pohraniční řeka si Prut udržel svou krásu téměř nedotčenou, včetně meandrujících úseků. Na řece jsou místa, kde jedinými živými tvory jsou pouze ptáci, vydry a další živočichové, a samozřejmě ryby. Zaznamenali jsme však i stopy po nelegálním kácení stromů v chráněné oblasti kolem řeky a známky nelegální těžby písku ze dna řeky.

Jediná věc, která nás znepokojovala, je existence drátěných zátarasů na levé, moldavské straně řeky (zřejmě z doby existence Sovětského svazu – pozn.

překl.) – vyjma jednoho úseku, kde jej místní obyvatelé rozebrali a použili pro svou potřebu.

Zastavení na cestě

Všude, kde expedice měla zastávku, byli její členové uvítáni chlebem a solí (tradičním moldavským způsobem uvítání hostů) a pozvání na dobře organizované oslavy Dne Dunaje, které přilákaly značný počet místního obyvatelstva.

Nakonec se účastníci expedice, spolu s výkonným sekretářem ICPDR Philipem Wellerem, která přijel ze sídla ICPDR z Vídně, setkali se zástupci místních a regionálních úřadů v moldavském městě Cahul (poblíž řeky Prut cca 60 km severně od dunajské delty a rumunského města Galați). Poté část expedice pokračovala v cestě do Galați, kde se zúčastnila dalších aktivit v souvislosti se Dnem Dunaje 2006.

Konference v Galați

Ve dnech 27. až 29. června 2006 se v Galați konala mezinárodní konference s názvem „Minulost a budoucnost institucionální spolupráce na Dunaji“. Mezi účastníky byli i ministři různých resortů z Rumunska a Moldavska. Během konference byly prezentovány výsledky „Expedice Prut 2006“. Představitelé EMM a ECCG (obě

organizace jsou národními zástupci svých zemí v Dunajském environmentálním fóru – pozn. překl.) Alecu Renița a Petruța Moisi vydali v průběhu konference společné prohlášení směřované k ministrům životního prostředí Rumunska a Moldavska a obsahující požadavky na vytvoření přeshraniční chráněné oblasti na řece Prutu, lepší spolupráci při výměně informací ohledně problémů souvisejících s touto řekou, a aktivnější spolupráci s nevládními organizacemi v obou zemích.

Ministerstvo životního prostředí Moldavska financovalo v souvislosti s „Týdnem Dunaje 2006“ (za aktivního poradenství a lobbyingu EMM) více než 20 projektů zaměřených na místní komunity. Některé organizace a instituce se účastnily čištění malých řek, čištění vodních zdrojů nebo břehů Prutu, jiné zase organizovaly letní ekologické tábory. Místní úřady demonstrovaly vysokou úroveň odpovědnosti a přímo se zapojily do organizování aktivit „Týdne Dunaje 2006“, přičemž aktivně podporovaly účast veřejnosti a ekologických organizací.

*Gheorghe Doni a Lucian Renița
Ekologické hnutí Moldavska (EMM)
E-mail: renitsa@yahoo.com*

INTEGRACE MÍSTNÍCH KOMUNIT A OCHRANA PŘÍRODY V EVROPSKÉM ZELENÉM PÁSU

Úvod

Mezinárodní svaz pro ochranu přírody a přírodních zdrojů (IUCN) a jeho partnerské organizace zahájili v roce 2004 unikátní panevropskou iniciativu zvanou Zelený pás (Green Belt). Tato iniciativa, která je rozdělena do tří regionálních sekcí – Zelený pás finsko-skandinávský, středoevropský Zelený pás a Zelený pás v jihovýchodní Evropě – si klade za cíl transformovat kdysi veřejnosti nepřístupné území v místě někdejší „železné opony“ do sítě chráněných oblastí a podpořit přeshranič-

ní spolupráci týkající se udržitelného rozvoje a ochrany přírody v daných oblastech.

Projekt „Gornje Podunavlje“

Prvním projektem Kanceláře IUCN pro jihovýchodní Evropu (IUCN SEE) je implementace prvního „terénního“ projektu v Zeleném pásu s názvem „Integrace místních komunit a ochrana přírody v evropském Zeleném pásu“ v srbské přírodní rezervaci Gornje Podunavlje. Na tomto projektu spolupracuje i Ústav pro ochranu přírody Srbska a ekologická organizace Liga pro řeku Drávu. Součástí projektu je mapování a inventarizace přírodních stanovišť.

Gornje Podunavlje je zvláště chráněná mokřadní oblast nacházející se podél řeky Dunaje v srbské provincii Vojvodina při hranici s Chorvatskem (na druhé, chorvatské straně řeky Dunaje se nachází

Všechny fotografie: Boris Erg

známá chráněná oblast Kopački rit) a Maďarskem (chráněná oblast Dunaj – Dráva). Všechny tři oblasti tvoří dohromady jeden z posledních rozsáhlých mokřadních komplexů v Evropě.

Cíle projektu

Tento projekt má posílit přeshraniční spolupráci v oblasti středního toku Dunaje (zejména mezi Srbskem a Chorvatskem) a zlepšit management přírodní rezervace Gornje Podunavlje. Specifické cíle tohoto projektu jsou:

- Zvýšit povědomí zainteresovaných osob a místních úřadů o důležitosti ochrany biodiverzity v dané oblasti;
- Vytvářet zdroje pro integrovaný management chráněných oblastí a pro rozvoj venkovských oblastí – s pomocí všech zainteresovaných osob.

Projektové aktivity

V rámci projektu „Integrace místních komunit a ochrana přírody v evropském Zeleném pásu“ byly naplánovány tři hlavní oblasti činnosti:

- Nové mapování a inventarizace přírodních stanovišť přírodní rezervace Gornje Podunavlje podle mezinárodně uznávaných „stanovištních“ kritérií;
- Provádění konzultací se zainteresovanými osobami (na místní úrovni) a místními úřady ohledně integrace ochrany biodiverzity s udržitelným rozvojem venkovských oblastí;

- Pořádání seminářů pro všechny klíčové zainteresované osoby za účelem diskuse výsledků projektových aktivit.

Seznam nejdůležitějších míst navržených pro revitalizaci by měl sloužit jako cenný podklad pro budoucí plánování managementu přírodní rezervace Gornje Podunavlje a pro integraci této rezervace do některé z mezinárodních ekologických sítí. Souhrnná klasifikace přírodních stanovišť byla provedena podle „klasifikace EUNIS“ (více informací o databázi EUNIS v angličtině viz <http://eunis.eea.europa.eu/about.jsp>).

Vzhledem k tomu, že projekt klade značný důraz na komunikaci a na implementaci svých výstupů na různých úrovních, IUCN prezentoval aktivity svého projektu na místním festivalu gastronomie, hudby a lokálních tradic v srbském podunajském městě Bački Monoštor (na severu země při hranicích s Chorvatskem a Maďarskem), kde bylo přítomno mnoho zástupců správ chráněných oblastí, místních komunit, nevládních místních i mezinárodních organizací, politiků, aj.

Projekt „Integrace místních komunit a ochrana přírody v evropském Zeleném pásu“ koresponduje s jinými aktivitami, které jsou v dané oblasti právě implementovány, jako je například projekt Světového fondu na ochranu přírody (WWF) „Ekoturistika jako nástroj pro zlepšení managementu přírody v mokřadech středního toku Dunaje zasahujících do Maďarska, Chorvatska a Srbska“, nebo projekt IUCN „Mapování panevropského Zeleného pásu“.

Pro více informací kontaktujte:

IUCN Programme

Alois Lang

Office for SEE

European Green

Dr Ivana Ribara 91

Belt Coordinator

11070 Belgrade, Serbia

e-mail:

tel.: +381 11 22 72 411

alois.lang@iucn.org

fax: +381 11 22 72 531

www.iucneurope.org

Boris Erg, koordinátor projektu

E-mail: boris.erg@iucn.org

FESTIVAL RYBÁKA MALÉHO NA ŘECE DRÁVĚ

Liga pro řeku Drávu a veřejnost městečka Gola (ležícího na severu Chorvatska na hranici s Maďarskem poblíž řeky Drávy) spolu chorvatskými a zahraničními partnery zorganizovali v srpnu 2006 již druhý Festival rybáka malého (rybák malý je kdysi běžný, nyní však velmi ohrožený ptačí druh). Cílem tohoto festivalu je směřovat pozornost široké veřejnosti k zatím značné přírodní pestrosti oblasti Koprivnica-Križevci. K značnému počtu místních i zahraničních účastníků festivalu se připojilo 30 cyklistů přijíždějících z Koprivnice, administrativního sídla oblasti. Jejich výlet do městečka Molve (vzdáleného cca 10 km od Goly) byl organizován Ekologickou společností Koprivnice v rámci projektu „Na kole kolem řeky Drávy“. Účastníci tohoto projektu také navštívili někdejší hnízdičí stanoviště rybáka malého v oblasti Molve.

Důležitost ochrany přírodního prostředí pro rybáka malého byla během festivalu podtrhnuta přítomností čtyř expertů z Rakouska, Slovinska a Chorvatska. Opět bylo zdůrazněno, že Dráva je jednou ze čtyř evropských řek, které si stále ještě udržují přírodní dynamiku pro umožnění hnízdění rybáka malého na svých šterkových březích. Darko Grlica, prezident Ligy pro řeku

Drávu, který se v současné době zabývá monitorováním rybáka malého, s lítostí oznámil, že toto léto byly na celém říčním toku spatřeny pouze dva páry s mláďaty. Ochrana přirozeného říčního toku je tedy v oblastech se šterkovými a člověku a dravým ptákům nepřístupnými břehy velice důležitá. Přítomnost rybáka malého na Dravě svědčí o tom, že se tato řeka stále nachází v přirozeném stavu. Takové řeky jsou v Evropě extrémně vzácné a jsou chráněny legislativou EU. Proto by se i Dráva měla stát součástí sítě chráněných území NATURA 2000 – odborný návrh se již připravuje a doufáme, že bude chorvatským parlamentem schválen. Na festivalu rovněž zazněla myšlenka, že po vzoru evropských tzv. „čapích“ vesnic by mohly být vytvořeny „vesnice rybáka malého“. Příznivou zprávu přinesl Arno Mohl z rakouské pobočky Světového fondu pro ochranu přírody (WWF), který nedávno navštívil oblast kolem Molve a spatřil několik nových šterkových břehů ideálních pro hnízdění rybáka malého.

Tento festival se již stal místní tradicí a doufáme, že přispěje k tomu, aby se do ochrany rybáka malého zapojily komunity po celém toku řeky Drávy.

*Helena Hecimović
Liga pro řeku Drávu, Chorvatsko*

MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽ „MLADÍ TVŮRCI PRO DUNAJ“ 2006 V ČESKÉ REPUBLICE

Vítězem třetího ročníku národního kola mezinárodní soutěže „Mladí tvůrci pro Dunaj 2006“, organizované Mezinárodní komisí pro ochranu Dunaje (ICPDR), Dunajským environmentálním fórem a národními zástupci ICPDR, se staly tři studentky jihlavského gymnázia – Anna Doubková, Eva Želková a Veronika Konečná. Vítězné dílo nazvané „Ohrožená ryba“ bylo vytvořeno z přírodních materiálů posbíraného v okolí řeky a působivě vystihlo hru světél a stínů vodního prostředí.

Hlavní cenou v tomto roce byl zájezd do Ostřihomy, Budapešti a Szentendre, přičemž se vítězná trojice důkladněji seznámila s Dunajem během plavby lodí mezi těmito městy.

Národního kola soutěže se zúčastnil rekordní počet 550 účastníků ze 29 moravských škol, kteří při svých vycházkách do „vodního“ prostředí shromáždili přírodní materiál pro tvorbu téměř 250 uměleckých děl.

V průběhu výročního shromáždění Mezinárodní komise pro ochranu řeky Dunaje ve Vídni v prosinci 2006, na které byli pozváni i zástupci vítězných kolektivů ze 13 zemí povodí Dunaje, bylo vybráno vítězné dílo mezinárodní části soutěže – práce dvou rumunských studentů s názvem „The Danube Flows Through Us“ (Řeka proudí skrz nás).

Miroslav Hušťák

„DEN DUNAJE 2006“ V ČESKÉ REPUBLICE

Unie pro řeku Moravu se, jako každoročně, zúčastnila oslav „Dne Dunaje“ – tentokrát v Kroměříži, kde byla dne 29. června pořádána propagační akce na břehu řeky Moravy s názvem „Podpořme život v našich řekách a jejich okolí“. O oslavách Dne Dunaje byla vydaná tisková zpráva, kroměřížskou akci navštívilo několik novinářů, informace o Dni Dunaje se objevily i v místním tisku.

Především malé děti se těšily na projíždku na lodičkách

Oslavy „Dne Dunaje“ zahrnovaly výstavu prací třetího ročníku soutěže „Mladí tvůrci pro Dunaj“ (ve stanu pronajatém od ekologického sdružení Děti Země), projíždky na lodičkách pana Zdenka Butuly po řece Moravě (převážně pro děti) a distribuci informačního materiálu vztaženého k vodnímu prostředí. Celé odpoledne hudebně oživila cimbálová muzika Veronika.

Miroslav Hušťák

ÚSILÍ NA OCHRANU MOKŘADNÍ OBLASTI U NOVÉHO SADU

Novi Sad leží na levém břehu Dunaje (provincie Vojvodina v severní části Srbska) a je zde vysoká hladina spodní vody. I dnes můžete ve městě spatřit zbytky mokřadů a koryt toků. Územní plány

města počítají kvůli spodní vodě s odvodňováním při stavbách nových obytných čtvrtí. Pro regulaci odvodňování velkou měrou přispívá kanál Dunaj-Tisa-Dunaj, který prochází východní částí Nového Sadu a ústí do Dunaje poblíž tohoto města.

Během vývoje a územní expanze města došlo k chybným kalkulacím. Blízko dálnice směřující z Nového Sadu do Subotice (poblíž hranic s Maďarskem) – mezi sídlištěm a městským hřbitovem – leží totiž 150 hektarů zčásti bažinaté, zčásti travnaté oblasti. Touto oblastí vede kanál spojující jednu větev kanálu Dunaj-Tisa-Dunaj s Dunajem, takže zde existuje nepřetržitý pohyb vody a dané území se nemůže ani přetvořit v mokřad, ani se nemůže vysušit.

Tato oblast ani nebyla řádně pojmenována. Částečně je pokryta betonovými panely, které byly součástí někdejšího letiště, které přestalo fungovat už na začátku druhé světové války.

V roce 2002 uskutečnili členové organizace „VRELO“ neoficiální průzkum tohoto místa a dospěli k závěru, že se zde vyskytuje stepní a mokřadní flóra, včetně rákosí, kosatců, bodláčí a jiných mokřadních rostlin.

V oblasti spatříte stopy zajíců, srn, ježků, krteků, polních myší, vodních krys a želv. V bažinaté půdě a v kanálech žije mnoho žab, dochází zde také ke tření velkého množství různých druhů ryb. Navíc je zde k vidění 18 různých ptačích druhů a více než polovina z nich tady také hnízdí. Pro některé tažné ptáky daná oblast místem odpočinku na jejich cestě směrem na jih. V oblasti bylo spatřeno několik ohrožených ptačích druhů – bukáček malý *Ixobrychus minutus*, čírka obecná

Anas crecca, moták pilich *Circus cyaneus* a moták pochop *Circus aeruginosus*. Za soumraku se zde, často nad hlavami rybářů, objevují netopýři.

Protože oblast slouží jako útočiště pro tolik druhů rostlin a živočichů, je nutno ji chránit. Skutečnost, že se toto místo nachází 4 km od centra města, které se rozšiřuje a začíná rychle mokřad rychle obklopotvat, činí zajištění ochrany zdejších rostlinných a živočišných druhů značně obtížným.

V listopadu 2003 požádala organizace „VRELO“ srbský Úřad pro ochranu přírody, aby její experti navštívili mokřad a oblast „Stari Aerodrom“ (staré letiště) pro stanovení jejich hodnoty a významu, a naznačení možností ochrany této oblasti jako místa odpočinku pro tažné ptáky a útočiště pro mnoho ohrožených druhů.

Žádosti bylo vyhověno a v letech 2004 a 2005 týmy odborníků z Úřadu pro ochranu přírody navštívily danou oblast několikrát během vegetačního období. V době přípravy tohoto článku by měly vrcholit závěrečné práce na odborné zprávě. Poté, co ji organizace „VRELO“ obdrží, požádá místní úřady o zajištění ochrany této oblasti (nebo alespoň její části) před znečišťováním a zástavbou.

Jedna z možností (pokud by nebylo možno stanovit nějaký stupeň ochrany) je změnit danou oblast na ekovychovné centrum pro děti, se stezkami kolem ní a s vyučováním „pod širým nebem“, aby se nenarušil zdejší přírodní cyklus.

Problematika oblasti „Stari Aerodrom“ se objevila i na televizních obrazovkách – kromě srbských regionálních televizních stanic se danému tématu

Všechny fotografie: Alexandar Obrovski

věnoval i 20-ti minutový pořad na srbské celostátní televizi, který se dokonce dočkal několika repríz.

*Aleksandar Obrovski,
nevládní organizace „VRELO“,
Novi Sad, Srbsko*

DEN SÁVY 2006 VE SLOVINSKU

Den Sávy 2006 ve Slovinsku proběhl v duchu hesla „Voda znamená pro nás vše“. Již druhý ročník Dne Sávy byl organizován ve spolupráci s Dunajským environmentálním fórem, slovinským ministerstvem životního prostředí a magistrátem Lublaně, hlavního města Slovinska. Cílem tohoto ročníku bylo zvýšit povědomí veřejnosti o problémech se znečištěním a nedostatkem pitné vody. Hlavní událostí Dne Sávy 2006 byl happening před lublaňskou radnicí, který se konal

dne 1. června 2006. Studenti a studentky dvou lublaňských středních škol ozdobili prostranství před radnicí plakáty a nápisy. Stejně jako v roce 2005, i letos byl vytvořen drak z kamenů natřených na zeleno – jako symbol ochrany vody. Novinkou toho ročníku byla „Znečištěná řeka“, kterou nakreslily studentky barevnými křídami na chodník. Na tuto „řeku“ pak položily ryby vystřižené z papíru. Okolí „řeky“ bylo opatřeno poněkud cynickými nápisy, jako například „Jen do toho – když ostatní dokážou hodit odpad do řeky, vy to určitě zvládnete taky!“. A lidé to opravdu zvládli. Celý happening měl přimět veřejnost uvědomit si skutečnost, že řeky jsou často používány jako popelnice nebo dokonce jako kanalizační stoky.

Studenti a studentky předávali kolemjdoucím informační listy popisující problém se znečištěním a nedostatkem pitné vody a poskytující základní informace o ochraně vody. Protože v červnu míváme v Lublani hodně zahraničních turistů, připravili jsme i anglické verze našich informačních materiálů. Relativně hodně zahraničních ná-

Všechny fotografie: Sava Osole

vštěvníků ocenilo naše úsilí, což jsme koneckonců očekávali. I lublaňský tisk pozitivně přivítal naše úsilí. Rovněž bývalá primátorka Lublaně Danica Simšič vyjádřila svou podporu naší snaze a předala každému odznak s drakem, symbolem Lublaně. Jak praví stará pověst, drak ochrání Lublaň ode všeho zlého a my upřímně doufáme, že je tato pověst pravdivá.

Sava Osole, E-mail: sava.osole@guest.arnes.si

ÚČAST VEŘEJNOSTI PŘI PLÁNOVÁNÍ MANAGEMENTU ŘEKY SÁVY

Rok 2006 v povodí řeky Sávy (protékající územím bývalé Jugoslávie) se nesl ve znamení nového regionálního projektu, který si kladl za cíl zahrnout veřejnost do procesu implementace „vodní“ legislativy EU. Přirozeně tato legislativa zahrnuje i Rámcovou směrnici EU o vodní politice (RVS EU) a plánování managementu řeky Sávy.

Sáva je třetím nejdelším přítokem Dunaje a protéká čtyřmi zeměmi, které byly kdysi součástí jednoho státu, ale dnes se nacházejí v naprosto odlišných stadiích vstupních rozhovorů s Evropskou unií (příčemž Slovinsko je již členem EU). Na jedné straně toto činí oblast Sávy velmi zajímavou, na druhé straně je tato situace dosti problematická.

„Jako členové mezinárodní sítě nevládních organizací Dunajské environmentální fórum (DEF) jsme identifikovali stejné náměty a cíle pro tyto čtyři země a proto jsme požádali o společný grant v rámci Regionálního grantového programu Dunajského regionálního projektu“ řekl Igor Palandžić (CSED), „a okamžitě jsme začali pracovat na realizaci projektu“.

Projekt byl nazván „Posílení účasti nevládních organizací při implementaci RVS EU v oblasti povodí Sávy“. V průběhu časového rámce projektu byla provedena školení zástupců nevládních organizací, zástupců příslušných institucí i jednot-

livců, kteří se zajímali o RVS EU a její praktickou implementaci.

Partneři projektu byli Zelena akcija z Chorvatska (hlavní koordinátor projektu), dále pak Centrum pro ekologicky udržitelný rozvoj z Bosny a Hercegoviny (CSED), Společnost pro výzkum ptáků a ochranu přírody (DPPVN) ze Slovinska a Dunajské environmentální fórum Srbsko a Černá Hora. Všechny projektové aktivity byly provedeny paralelně ve všech čtyřech zemích vyjma mezinárodního semináře a vydání vícejazyčné publikace, což bylo společnou aktivitou všech partnerů projektu.

„V rámci tohoto rok trvajícího projektu byla ustanovena neformální Mezinárodní komise nevládních organizací pro řeku Sávu, která by měla být schopna aktivně se účastnit vývoje Hlavních plánů managementu povodí Sávy. Považujeme to za nejlepší způsob, jakým informovat veřejnost a reprezentovat veřejné zájmy i zájmy ochrany přírody,“ řekla Mirjana Bartula (DEF Srbsko a Černá Hora).

Tato neformální komise nevládních organizací bude aktivní i po ukončení tohoto projektu a bude monitorovat proces tvorby plánů managementu povodí pro řeku Sávu na národní i mezinárodní úrovni.

Vícejazyčná publikace s tématy týkající se Sávy a doplněna množstvím fotografií byla publikována s cílem přiblížit obyvatelům povodí Sávy nejen důležitost ochrany řek, ale i představit současně a možné budoucí problémy a způsoby jejich řešení. „Protože jeden fotografický snímek vydá za 1000 slov, neefektivnější prezentaci krásy nebo problémů určité oblasti vytvoříte právě pomocí fotografií,“ řekl Milan Vogrin (DPVNN).

„Dosáhli jsme všech cílů, které jsme v projektu identifikovali a opravdu doufám, že při ochraně životního prostředí, a obzvláště při ochraně vodního prostředí, bude povinností přizvat veřejnost ke každému rozhodovacímu procesu,“ věří koordinátorka projektu Irma Popović z chorvatské organizace Zelena akcija.

Řeka Sáva v Bělehradě. Foto: Milan Vogrin

*Mirjana Bartula, Irma Popović,
Milan Vogrin a Igor Palandžić
Kontaktní osoba: Irma Popović,
irma@zelena-akcija.hr*

TŘETÍ VELKÁ POVODEŇ V ČESKÉ REPUBLICĚ ZA POSLEDNÍCH DEVĚT LET

Třetí výrazná povodeň za posledních devět let sice nedosáhla rozměrů dvou předchozích v letech 1997 a 2002, reakce vysokých státních úředníků v médiích byly nanejvýš znepokojivé.

Premiér ČR pustil do médií stejnou demagogii o potřebě budování nových přehrad, kterou se zaklínali betonoví vodohospodáři při vrcholící povodni v roce 1997. Opět slyšíme ve zpravodajství o tom, jaká je to katastrofa, když voda zaplaví lužní lesy, louky a pole v údolní nivě.

Po vyhodnocení povodní v roce 1997 byla v roce 2000 přijata relativně pokroková vládní strategie, jak vzdorovat účinkům povodní, včetně umožnění rozlivu vody v údolních nivách při povodni, zvýšení retenční schopnosti krajiny celého povodí a k technickým opatřením typu budování přehrad nebo poldrů přistoupit až v posledním kroku k doplnění předchozích opatření.

Po určitém váhání nad příčinami a následky povodně 1997 se mnohým vodohospodářům podařilo překročit svůj stín a přehodnotit dosavadní „přehradářský“ pohled na ochranu proti povodním. Dokonce i odborníci z občanského sdružení Unie pro řeku Moravu se mohli ujmout zpracování scénáře účinnosti opatření v krajině (dlužno uvést že poté, co se k tomuto problému žádná státní instituce neměla) – jen výrazným posílením zalesnění a zatravnění v krajině by se dala kulminace povodně snížit o 10 %, další možnosti snížení by přinesla restrukturační v krajině detailu, zlepšení stavu lesů, aj.

Přes výše uvedené byla však realita jiná. To, co následovalo po povodních v letech 1997 a 2002 na zasažených tocích se dá jen nazvat byrokratickým nesmyslem a promarněnými celospolečenskými prostředky v řádech miliard korun. Odstranění škod na tocích a na objektech nedovedlo ministerstvo financí financovat jinak, než že trvalo na přísném oddělení prostředků určených na obnovení původního stavu (který

povodni neodolal) bez možnosti provázat tyto prostředky s novým řešením protipovodňové ochrany.

Plánování opatření k eliminaci škodlivých účinků povodní – ohrožení lidských životů, ztráta majetku v sídlech – velmi úzce souvisí s koncipováním Plánů povodí v rámci implementace Rámcové směrnice pro vodní politiku v jednotlivých zemích. V současnosti je vysoce aktuální zapojit co nejvíce veřejnost do schvalování Plánů hlavních povodí. V České republice byl stanoven 3. červenec 2006 k vyjádření připomínek a stanovisek veřejnosti.

*Jaroslav Ungerman,
Unie pro řeku Moravu
E-mail:jaroslav.ungerman@ecn.cz*

SOCIOEKONOMICKÝ ROZBOR NÁVRHU TRANSEUROPSKÝCH DOPRAVNÍCH SÍTÍ (TEN-T) PRO DUNAJ

Problém v obecné rovině. Objem vnitrozemské dopravy v EU (v absolutních číslech) se změnil za několik posledních desetiletí jen velmi málo. Co se však změnilo a dosáhlo dramaticky vysoké úrovně, je objem silniční dopravy a z toho vyplývající škody na životním prostředí a dodatečné náklady pro společnost. Tento problém je „zakořeněn“ v nevhodné dopravní politice a v nevhodném řízení dopravy na úrovni společného trhu EU.

Jak by měl být vytvořen koncept vnitrozemské vodní dopravy? Přesun dopravy ze silnice na železnici a vnitrozemskou vodní cestu zmenšuje dopady na životní prostředí. Je rozumné tento přesun provést, nicméně je také důležité, jakým způsobem to provedeme. Nejdůležitějšími aspekty tohoto přesunu jsou tržní regulace, rozvoj infrastruktury přístavů a dalších služeb, a také stavební úpravy řek.

Pokud je modální změny dosaženo zvýšením kapacity vodní cesty, účinná opatření mají značný vliv na přírodní procesy dané řeky. Technická opatření, jako odstranění úzkých hrdel, řeky degradují, přičemž toto nevyřeší problémy dopravní sítě. Každým pokusem o eliminaci úzkých hrdel se degradace řek zvyšuje. Tento proces je velmi destruktivní, neboť poškozuje základ ekologické struktury v povodí dané řeky. Výsledkem jsou ztráty a snížená schopnost využívání environmentálních zdrojů. Náklady na eliminaci těchto ztrát a náklady na samotný rozvojový program dopravních sítí musí být porovnány s výnosy získanými změnou způsobu dopravy. Je třeba si rovněž uvědomit, že v tomto případě jsou náklady „rozptýlené“, kdežto výnosy „koncentrované“, přičemž není zcela jasné, jak se vyrovnat s důsledky tohoto nevyváženého stavu.

Skutečné problémy vnitrozemské vodní dopravy jsou strukturální a nemohou být vyřešeny zvyšováním její kapacity. Odstraňování úzkých hrdel jakožto nástroj pro řešení současných problémů vnitrozemské vodní dopravy je nepochybně špatnou reakcí na problémy vodní dopravy. Na vnitrozemskou vodní dopravu existuje obrovský tlak co se týče její účinnosti při porovnání s jinými druhy dopravy. Toto srovnávání je však založeno na zkrácených předpokladech, neboť různé druhy dopravy mají různé náklady (pokud vůbec něco platí) za použití dopravní infrastruktury a za škody, které způsobí přírodnímu prostředí a společnosti. Navíc neexistuje žádný donucovací právní nástroj, který by „popoháněl“ sektor dopravy k řešení, která by byla založena na multimodální (kombinované) dopravě. Jediný způsob, kterým může v současné době vnitrozemská vodní doprava udržet krok s konkurencí jiných druhů dopravy, je zvyšování své účinnosti – lepším využitím loženého prostoru a plavební doby a snížením provozních nákladů. Toto vede k rostoucímu tlaku na dobu plavby, redukci počtu posádek lodí a na používání větších lodí. Z toho pak vyplývají požadavky na rekonstrukci vodních toků, aby těmto novým podmínkám vyhovovaly. Špatná tržní situace tedy vytváří situaci, kdy se nově generované náklady přenáší na

celou společnost. Proto je nezbytné předefinovat podmínky pro sektor dopravy – musí být chápány jako jeden celek ve společném trhu – s ohledem na přímé a nepřímé dopady svého provozu na přírodu a na společnost.

Ačkoliv nedávné analýzy volají po lepší integraci vnitrozemské vodní dopravy do multimodálních dopravních řešení, tento přístup nebere v úvahu jeden důležitý fakt. Vnitrozemská vodní doprava může existovat jako nezávislá modální dopravní síť pouze v omezené geografické oblasti, kde jsou příznivé podmínky pro vodní dopravu. Tyto oblasti však tvoří jen menší část navrhovaných dopravních koridorů. Jinde nemůže sektor vodní dopravy působit samostatně, ale jen ve spolupráci s jinými druhy dopravy. Bez této spolupráce nemůže být dosaženo lepšího využití splavných úseků v existující síti vodních cest. Podmínky této spolupráce musí být mimotržní a musí brát v úvahu širší zájmy. Velmi naléhavá je regulace na úrovni EU – aby bylo možno stanovit udržitelné podmínky pro celý sektor dopravy.

Je potřeba se také zmínit o tom, že poskytovatelé vnitrozemské vodní dopravy nejsou flexibilní. Nízká „adaptační“ schopnost tohoto sektoru a neschopnost obslužit nové tržní segmenty v současných podmínkách je (vedle výše zmiňovaných externích podmínek) důležitým faktorem doposud nízkého podílu vodní dopravy na přepravním trhu. Tento vnitřní problém může zapříčinit situaci, kdy zvětšování kapacity vodní cesty bez strukturálních změn jen rozmnoží současné problémy „vysokonákladové“ dopravní infrastruktury.

Je nutné, aby se veřejnost účastnila rozhodovacích procesů. Ve společné dopravní politice si musí rozhodovací orgány EU ujasnit, co chtějí obětovat pro to, aby kompenzovali sektor vnitrozemské vodní dopravy za ztrátu zisku ze zakázek, které nebyly uskutečněny kvůli ochraně řek. Bez objasnění tohoto bodu bude vývoj směřovat k tomu, že budeme mít na chvíli ziskovější vnitrozemskou vodní dopravu, nikoliv však udržitelné řešení pro řeku a pro celou společnost.

V současné době neexistuje jednoznačný rámec pro to, aby veřejnost mohla hájit své dlou-

hodobé zájmy týkající se kvality řek a mokřadů. Proto jsou pokyny a pravidla týkající se plánovacích procesů a uvedené v Rámcové směrnici EU pro vodní politiku stejně důležité, jako dokončení procesu SEA (strategické posuzování vlivů na životní prostředí) na úrovni povodí Dunaje. Toto vše umožní vytvořit podrobný rámec pro diskusi takových problematických zásahů, jakým je právě Transevropská dopravní síť (TEN-T).

Pro další informace kontaktujte:

Gabor Ungvari,

MAKK–Hungarian Environmental Economics Centre

Email: ungvari.gabor@makk.zpok.hu

NEKROLOG

David Reeder

* 1945 – † 2006

David Reeder, odborný poradce pro Karpatsko-dunajský program Světového fondu pro ochranu přírody (WWF Danube-Carpathian Programme), nadšený ochránce nívních oblastí středoevropských řek a přítel každého, s kým se setkal alespoň jednou, zemřel 15. září 2006 v rodném Walesu, po krátkém boji s rakovinou.

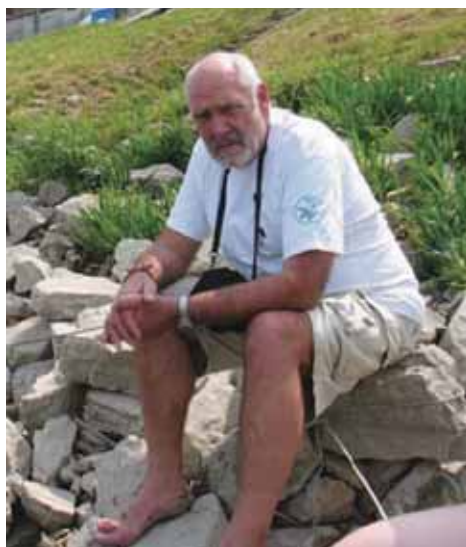

Foto: Goda Zoltan/Bite Baja

David vystřídal mnoho různých zaměstnání a křížem krážem procestoval svět, než nakonec zakotvil v Maďarsku, které se mu stalo v 90. letech druhým domovem. Nejdříve pracoval do roku 2001 pro Nadaci Ormansag, pak se stal členem realizačního týmu Karpatsko-dunajského programu Světového fondu pro ochranu přírody. Do roku 2005 žil na předměstí Budapešti, odkud se přestěhoval do Perekedu, malé vesničky ležící v malebných kopcích poblíž Pétikostelí (Pécs) v jižním Maďarsku. Téměř celý svůj život strávil v terénu, nikdo si jej nepamatuje, že by vysedával v kancelářích. Jeho „pracovnou“ byly impozantní a zachované nívné lesy a štěrkové břehy v povodí Drávy v Chorvatsku a Maďarsku, nekonečné lesy v Karpatech, zelená rákosíště delty Dunaje, malebné tradiční vesničky v Srbsku a vlny modrého Dunaje. Nikdo jiný by nedokázal propojit nevládní organizace, jednotlivé ochránce přírody a cíle ochrany přírody způsobem, jakým to dokázal on. David propojoval chráněné oblasti, místní obyva-

tele, nevládní organizace i úředníky mající v referátu ochranu přírody stejně, jako Dunaj spojuje místa jeho působení (Maďarsko, Chorvatsko, Srbsko, Slovinsko a později i Rumunsko, Bulharsko, Moldávie a Ukrajina). Byl zapojen do vytváření Ligy pro řeku Drávu – mezinárodní sítě nevládních organizací zabývajících se ochranou Drávy, „zeleného srdce Evropy“, jak rád nazýval tuto řeku.

Každý, kdo Davida jednou potkal, jej měl rád. Nešlo to jinak. Jeho neúnavný optimismus, hřejivý úsměv a neuvěřitelné množství praktických řešení pro jinak obrovské problémy mi imponovaly celou dobu, co jsem s ním pracoval. Bylo nemožné stačit jeho rychlému, ale logickému a řízenému rytmu práce a myšlení. Bohužel se koncem července 2006 jeho rytmus náhle zadrhl – když pocítil první symptomy toho, co bylo později identifikováno jako rakovina.

Existuje mnoho nedokončených projektů, které vedl a inspiroval, existuje mnoho vzkazů, které měl poslat, existuje mnoho lidí, se kterými se měl setkat. Bez obav, přáteli, my to uděláme za tebe. Odpočvej v pokoji!

Marko Tucakov

KONTAKTNÍ INFORMACE:**DEF Secretariat****Déri sétány 13. III.4.**

H–6500 Baja, Hungary

Tel.: +36 525 163

Fax: +36 525 163

E-mail: def@baja.hu

Internet: www.def.org.hu

Kontaktní osoba: Gyöngyi SRAMKÓ

CHORVATSKO

Zeleni Osijek

Opatijska 26 f

(zgrada Konzuma, Jug 2)

31000 Osijek, Croatia

Tel.: +385 31 565 180

Fax: +385 31 565 182

E-mail: zeleni-osijek@os.t-com.hr

Internet: http://www.zeleni-osijek.hr

Kontaktní osoba: Dinko PESIĆ

Koordinátoři DEF v jednotlivých zemích**RAKOUSKO**

Distelverein

Franz Mair Strasse 47

2232 Deutsch Wagram, Austria

Tel.: +43 2247 511 08

Fax: +43 2247 511 08–9

E-mail: j.wolf@distelverein.at

Internet: www.distelverein.at

Kontaktní osoba: Johannes WOLF

BOSNA A HERCEGOVINA

Center for Environmentally Sustainable

Development (CESD)

S. Tomica 1

71 000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Tel.: +387 33 212 466

Fax: +387 33 207 949

E-mail: igor.palandzic@heis.com.ba

Kontaktní osoba: Igor PALANDŽIĆ

BULHARSKO

Centre for Environmental

Information & Education (CEIE)

67 Tsanko Tserkovski Str./3, fl. 2, apt. 3

1421 Sofia, Bulgaria

Tel./Fax: +359 2 8669047

E-mail: ceie@ceie.org, milena@ceie.org

Internet: www.ceie.org

Kontaktní osoba: Milena DIMITROVA

ČESKÁ REPUBLIKA

Unie pro řeku Moravu

Panská 9

602 00 Brno

Tel./Fax: +420 545 210 394

Tel.: +420 731 058 206

E-mail: def@uprm.cz

Internet: http://www.uprm.cz

Kontaktní osoba: Lukáš KREJČÍ

NĚMECKO

Bund Naturschutz in Bayern e.V.

Pettenkoflerstrasse 10a/I

80336 München, Germany

Tel.: +49 89 548298 63

Fax: +49 89 548298 18

Internet: http://www.bund-naturschutz.de

E-mail: christine.margraf@bund-naturschutz.de

Kontaktní osoba: Christine MARGRAF

E-mail: gerhard.nagl@donaufluss.de

Kontaktní osoba: Gerhard NAGL

MAĎARSKO

BITE Baja Youth Nature Protection Society

Petőfi sziget 11

H – 6500 Baja, Hungary

Tel.: +36 30 2992 307

Fax: +36 79 525 163

E-mail: bitebaja@gmail.com

Internet: http://bite.baja.hu

Kontaktní osoba: Enikő Anna TAMÁS

MOLDAVSKO

Ecological Movement of Moldova (MEM)
Sergei Lazo St. no. 13
2004 MD Chisinau, Republic of Moldova
Tel.: + 373 22 237423
Fax: + 373 22 232408
E-mail: renitsa@yahoo.com
Internet: www.mem.md
Kontaktní osoba: Lucian RENIȚĂ

RUMUNSKO

Eco Councelling Center Galati
Str. Basarabiei nr. 2
800201 Galați, Romania
Tel.: +40 236 499 957
Fax: +40 236 312 331
E-mail: eco@cceg.ro
Internet: <http://www.cceg.ro>
Kontaktní osoba: Petruța MOISI

SRBSKO

Danube Environmental Forum Serbia
Andricev venac 2,
11 000 Beograd, (Planinarski savez), Serbia
Tel./Fax.: +381 11 32 31 374
E-mail: defyu@Eunet.yu; mbartula@eunet.yu
Internet: <http://www.defyu.org.yu>
Kontaktní osoba: Mirjana BARTULA

SLOVENSKO

DAPHNE – Institute of Applied Ecology
Podunajská 24
821 06 Bratislava, Slovensko
Tel./Fax: +421 2 455 240 19
E-mail: daphne@changenet.sk;
janak@changenet.sk
Internet: www.daphne.sk
Kontaktní osoba: Milan JANÁK

SLOVINSKO

Society for Bird Research and Nature
Protection (DPPVN)
Ptujška c. 91
SI-2327 Rače, Slovenia
Tel./Fax: +386 62 788 3051
E-mail: milan.vogrin@guest.arnes.si
Kontaktní osoba: Milan VOGRIN

UKRAJINA

The Western Center of the Ukrainian
Branch of the World Laboratory
4 Mateyko St.
290000, Lviv, Ukraine
Tel./Fax: +38 0322 353 384
E-mail: network@lviv.net
Kontaktní osoba: Petro HRYCYŠYN

CO S ŘEKOU MORAVOU V OLOMOUCI?

Bude tomu již deset let co bylo město Olomouc zaplaveno při velké povodni v roce 1997. Od té doby se odvíjejí snahy o účinnější protipovodňovou ochranu města. Návrhů jak ji zajistit padlo více. Snad s nejbizarnějším nápadem přišli zastánci průplavního kanálu Dunaj-Odra-Labe, kteří chtěli území města obejít monstrózním obtokem za mnoho miliard. Patrně se jim tato představa velmi hodila pro prosazování vlastního kanálu D-O-L, protože tvrdili, že zvýšení kapacity koryta Moravy přes vlastní město není reálné.

Že tomu tak není ukázala práce vodohospodáře Ing. Václava Čermáka z občanského sdružení Unie pro řeku Moravu, který v letech 1998-2001 pracoval na technicko-ekonomické studii: „Zkapacitnění koryta řeky Moravy v Olomouci, zpřirodnění pořiční zóny a zapojení řeky do struktury města (leden 2001)“. Tato moderní studie komplexním způsobem řešila tři základní cíle:

- zajistit protipovodňovou ochranu města Olomouce (zkapacitněním koryta Moravy),
- revitalizovat řeku Moravu na území města (tj. realizovat zpřirodnění řeky),
- zapojit řeku do struktury města a zpřístupnit pořiční zóny pro jeho obyvatele.

Všechny tyto cíle se v předmětné práci podařilo zdařile naplnit. Navrhované zvýšení průtočnosti Moravy na max. průtok $836 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, kterého mělo být dosaženo zvětšením jejího koryta (snížení a zmírnění břehů, rozšíření průtočného profilu), by s velkou rezervou převedlo průtok červencové povodně z roku 1997. Technický návrh na zkapacitnění toku je podán přírodě blízkým způsobem a umožňuje vývoj řečiště v rámci dostatečně široce vymezeného prostoru. Konečně začlenění zpřirodněné řeky a pořiční zóny s bohatou zelení do struktury města by umožnilo oživení tohoto veřejného prostoru a jeho adekvátní zpřístupnění obyvatelům.

Obr. 1) Návrhová situace zkapacitnění a revitalizace řeky Moravy v oblasti Nových Sadů v Olomouci dle Ing. Čermáka z roku 2001.

Taktéž Statutární město Olomouc přišlo v tomto ohledu se svou aktivitou a takřka souběžně (1999-2001) zadalo u tehdejší projekční firmy Aquatis a.s. práci: „Technicko ekonomická studie zvýšení kapacity koryta řeky Moravy v Olomouci“, která byla dokončena v průběhu roku 2001. Tato ryze technická studie sledovala pouze jediný účel, který odpovídá zajištění prvního cíle u výše zmíněné práce Unie pro řeku Moravu. Navíc zpracovatelé této studie byly ze strany zadavatele svázány omezením navrhovaných úprav koryta řeky na max. průtok $650 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což při tehdy uváděném kulmináčním průtoku povodně v 07/1997 na hodnotě

$760 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ je steží pochopitelné. Výsledkem byl ryze technický návrh protipovodňových opatření bez možnosti zpřirodnění řeky a podstatnějšího pobytového využití pořičních zón pro veřejnost.

Unie pro řeku Moravu na tyto nedostatky poukazovala, avšak narážela při tom na značný nezájem některých zástupců města a jeho úředníků, který u zvláště vybraných jedinců přecházel až v aroganci. Představitelé města jakoby nemohli připustit, že materiál malého občanského sdružení, který byl vypracován za desetinu nákladů milionové studie fy Aquatis, je lepší, než čistě technický návrh, který sami draze zaplatili. Na tlak ekologů bylo ze strany magistrátu reagováno jen zadáním další drahé studie, jež pod názvem „Studie urbanistického a ekologického začlenění koryta řeky Moravy do struktury města“ byla zpracována fy Löw & spol. s.r.o. v roce 2002. Na její tvorbě se vedle věhlasného architekta podíleli ještě věhlasnější vědecktí ekologové z Univerzity Palackého. Jelikož se ovšem tato „urbanisticko-ekologická“ studie musela chtít nechtít trefit do návrhového řešení předcházející „technicko-vodařské“ studie, tak její výsledek neodpovídal očekávání a toužené zpřirodnění řeky se nekonalo.

Obr. 2) Navrhované řešení na zvýšení kapacity jezu na řece Moravě u pevnůstky formou přidání dalšího jezového pole a vytvoření kaskádovitého balvanitého skluzu, který by též mohl být využíván pro slalom na divoké vodě a pro migraci ryb.

a také využitelnost protipovodňových opatření i pro další účely (slalomová dráha na divoké vodě, přírodě blízká migrační cesta pro ryby a další živočichy). Dnes však nelze než konstatovat, že realizovaná protipovodňová stavba alespoň přinese potřebný efekt z hlediska zajištění ochrany před velkými vodami, a to vůbec není málo. Naopak se jedná o jedno z nejvýznamnějších protipovodňových opatření, které bylo od povodně v červenci 1997 na Moravě realizováno.

Obr. 3) Návrh na řešení obtoku kolem pevnůstky, která by zůstala stát na ostrově, při jezu na řece Moravě v Olomouci (Nových Sadech), zpracoval Ing. Václav Čermák v roce 2002. Součástí řešení je rybí cesta přes kaskádu kamenných prahů.

Pokud dojde k realizaci protipovodňových úprav řeky Moravy v Olomouci bez revitalizace jejího vlastního koryta a důsledného začlenění jejího toku do organismu města, jež umožní využít jeho potencialu pro obyvatelstvo, tak půjde doslova o prvotřídně promarněnou šanci, za níž poneseou odpovědnost ti jež nás zastupují v orgánech města a ti jímž jejich tradičně svázaný vodařský přístup nedovolil plně otevřít oči podívat se, jak je tato problematika již desetiletí řešena v moderním světě. Místo, abychom uchopili příležitost za „pačesy“, tak budeme dnes promarněnou šanci těžko dohánět za nějakých sto let. Unie pro řeku Moravu proto tímto vyzývá odpovědné instituce (Statutární město Olomouc, Magistrát města Olomouce, Povodí Moravy s.p.) k veřejné diskuzi, žádá je také, aby byla veřejnost o připravovaných opatřeních mnohem více informována a dotčené občanské skupiny aktivně zapojovány do procesu příprav těchto významných protipovodňových staveb.

Tolik z historie příprav protipovodňových opatření na řece Moravě v Olomouci. V roce 2007 se realizuje již první část protipovodňových opatření „Morava - Olomouc, etapa I“, která spočívá ve výstavbě obtokového kanálu u pevnůstky při jezu na Nových Sadech. Budované řešení vychází zcela z návrhů Aquatusu a je tedy čistě technické a rovněž tak rybí přechod, který je součástí této stavby, je zcela technického charakteru. Existovaly ovšem i jiné varianty, které se opět marně snažila předkládat Unie pro řeku Moravu. Příslušným orgánům však nestáli za povšimnutí a navrhovatelé se nedočkali žádné oficiální reakce. Výhodou těchto řešení byli jednak nižší finanční náklady na realizaci

V současnosti se ovšem připravuje již další část protipovodňových opatření „Morava – Olomouc, 2. etapa“, která zahrnuje úsek od železničního mostu na jihu města po most v ul. Komenského. Přednostně je projekčně připravována část 2A, která zabírá přibližně dolní polovinu popisovaného úseku a končí u jezu na Nových Sadech. Z hlediska tří výše zmíněných cílů, které si ve své práci stanovila Unie pro řeku Moravu to vypadá, že naplněny budou opět ne ani z poloviny. Převážně lze o jejich dosažení hovořit z hlediska protipovodňové ochrany (i když ne zcela v úplném a optimálním rozsahu) a částečně snad i z hlediska zpřístupnění poříčních zón obyvatelům (cyklostezky po hrázích). Zcela opomínuta je opět otázka revitalizace vlastního koryta, jakoby zpřirodnění řeky nebylo v zájmu veřejnosti a obyvatel města. Unie pro řeku Moravu je toho názoru, že je tomu naopak a že pouze ekologicky správně upravená řeka ve městě může přinášet plný prospěch jeho občanům.

UNIE PRO ŘEKU MORAVU

SI VÁS DOVOLUJE POZVAT NA SETKÁNÍ K PŘÍLEŽITOSTI OSLAV DNE DUNAJE S NÁZVEM

**Den Dunaje
Den Moravy v Olomouci**

29. června 2007

Program:

Splouvání řeky Moravy v Olomouci
Prezentace studie na revitalizaci řeky Moravy v Olomouci
Diskuze k protipovodňovým úpravám řeky Moravy v Olomouci

Místo a čas konání:

Řeka Morava při soutoku s Bystřicí, Olomouc, Envelopa
pátek 29. 6. 2007 od 13:00 do 17:00 hodin

Oslava je určena všem obyvatelům města Olomouce,
řeky Moravy J a jejího povodí.

Občerstvení a živá hudba zajištěny. Vstup volný.

Kontakt na pořadatele:

Unie pro řeku Moravu - kancelář Olomouc, Dolní náměstí 16, 772 00 Olomouc
Mgr. Michal Krejčí, tel.: 585 204 495, mobil: 731 058 206
skype: unie.pro.reku.moravu.olomouc; info@uprm.cz; www.uprm.cz

Den Dunaje / Den Moravy v Olomouci je pořádán v rámci projektu Unie pro řeku Moravu:
„Řeky pro život – posílení účasti veřejnosti při plnění evropské vodní legislativy“.
Financováno z programu Transition Facility Evropské Unie

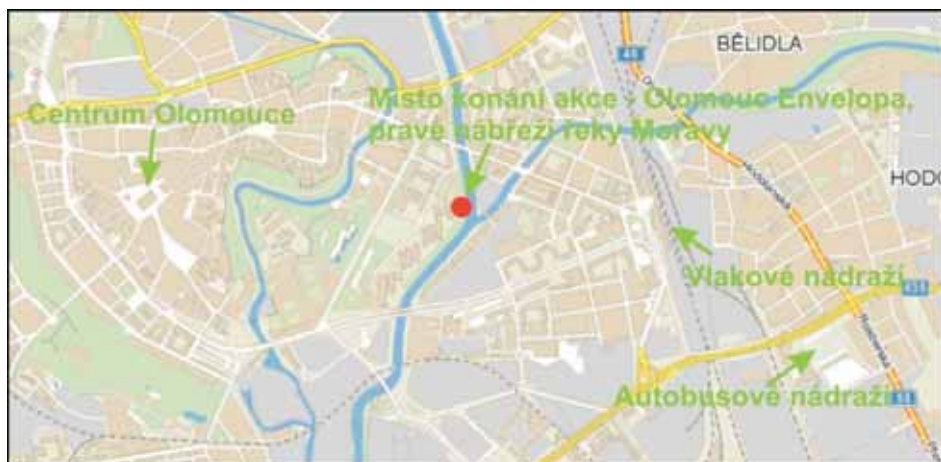

UPŘESŇUJÍCÍ INFORMACE K PROGRAMU DNE DUNAJE / DNE MORAVY V OLOMOUCI

Lokalizace:

Centrálním místem oslav bude prostor pravého břehu Moravy naproti soutoku s Bystřicí v lokalitě Envelopa (areál VŠ kolejí UP Palackého v Olomouci). Zde bude umístěn stan s prezentací materiálů ke Dni Dunaje, studii a posterů k řece Moravě v Olomouci. V tomto místě bude zajištěno též jednoduché občerstvení a živá hudba. Budou zde přítomni zástupci Unie pro řeku Moravu, kteří budou poskytovat informace a zodpovídat dotazy návštěvníků.

Časový program:

Centrální místo oslav – od 13:00 do 17:00 hodin

- *Prezentace studie na revitalizaci řeky Moravy v Olomouci*

Představení studie Unie pro řeku Moravu: „Zkapacitnění řeky Moravy v Olomouci, zpřirodnění poříční zóny a zapojení řeky do struktury města, 2001“ (výklad zpracovatele) a prezentace souvisejících posterů.

Čas: 14:30 – 15:00 hodin

- *Diskuze k protipovodňovým úpravám řeky Moravy v Olomouci*

Diskuze k protipovodňovým úpravám řeky Moravy v Olomouci, k revitalizaci jejího toku a zpřístupnění poříční zóny pro obyvatele města (cyklostezky, rekreační, sportovní a každodenní pobytové využití) bude probíhat průběžně a bude zahájena po výše uvedené prezentaci. K zodpovídání otázek zájemců budou přítomni zástupci Unie pro řeku Moravu. Pozváni budou také představitelé Statutárního města Olomouce, Magistrátu města Olomouce a Povodí Moravy s.p.

- *Anketa pro obyvatele města Olomouce k řece Moravě a Bystřici*

Obyvatelé města Olomouce a návštěvníci oslav Dne Dunaje budou mít možnost v rámci připravené ankety vyjádřit své názory a postoje k podobě řeky Moravy a Bystřice v Olomouci, k plánovaným

protipovodňovým úpravám toku Moravy, k její možné revitalizaci a urbanistickém zkvalitnění poříční zóny pro veřejnost. Výsledky ankety budou zpracovány a vystaveny na internetových stránkách www.uprm.cz a následně předány zástupcům města a správci toku.

- *Prezentace výtvorů soutěže Mladí tvůrci pro Dunaj – 2007*

„Mladí tvůrci pro Dunaj“ je výtvarná soutěž pro děti mateřských, základních a středních škol, která probíhá pod záštitou Dunajského enviromentálního fóra. Od roku 2004 zajišťuje Unie pro řeku Moravu její konání u nás (ČR), v rámci projektu „Řeky pro život“ by byl pořádán její již čtvrtý ročník (2007).

V rámci oslav Dne Dunaje / Dne Moravy v Olomouci bude probíhat prezentace (výstava) soutěžních děl, včetně vítězných výtvorů letošního ročníku.

- *Individuální plavba po řece Moravě v Olomouci*

Čas: 14:00 – 17:00 hodin, přístav v Centrálním místě oslav

Zájemci z řad široké veřejnosti si mohou vypůjčit připravené kánoe a rafty a podniknout vlastní plavbu po řece Moravě v Olomouci.

Splouvání řeky Moravy v Olomouci

Čas: 13:00 -14:00 hodin, trasa plavby Černovír – Envelopa

Akce je určena široké veřejnosti. Doporučuje se předchozí registrace u pořadatelů (info@uprm.cz). Sraz v 13:00 hodin u mostu přes řeku Moravu v Černovíře. Zde budou nachystány kánoe a nafukovací rafty (celkový počet míst omezen). Hromadný start v 13:15 hod. Následuje společná, asi 2,6 km dlouhá, plavba po Moravě v Olomouci s cílem na Envelopě – Centrální místo oslav (přistání do 14:00 hod).

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K POVODÍ ŘEKY DUNAJE A KE DNI DUNAJE:

Povodí řeky Dunaje

Dunaj (s délkou 2 857 km) a jeho přítoky hrály vždy velmi významnou roli v politickém, sociálním, ekonomickém a kulturním vývoji střední a jihovýchodní Evropy.

Povodí Dunaje zahrnuje druhou největší evropskou řeku Dunaj a jeho přítoky (mezi nejvýznamnější patří Inn, Morava, Váh, Drava, Sava, Tisa, Siret či Prut), které protékají přes území 18 států. Plocha povodí zabírá 817 000 km² od německého Černého lesa (Schwarzwald) až po deltu Dunaje, nacházející se na hranici mezi Rumunskem a Ukrajinou. Při porovnání této plochy s územím kontinentální Evropy (bez Ruska) vás možná udiví fakt, že oblast povodí Dunaje tvoří celou její třetinu. Dunaj a jeho přítoky spojují přes 80 miliónů lidí v 13 zemích - Německu, Rakousku, České a Slovenské republice, Maďarsku, Slovinsku, Bosně a Hercegovině, Chorvatsku, Srbsku a Černé Hoře, Rumunsku, Bulharsku, Moldavsku a na Ukrajině (pro úplnost nutno dodat, že se velmi malé oblasti povodí Dunaje nachází i v dalších 5 zemích - Polsku, Itálii, Švýcarsku, Albánii a Makedonii).

Řeka Dunaj je velmi důležitá pro evropskou flóru a faunu. Nicméně za posledních 100 let se stav životního prostředí kolem řek povodí Dunaje značně zhoršil. Například do dnešního dne se zachovalo pouze 20% někdejších říčních niv (záplavových oblastí) Dunaje a jeho přítoků, z čehož jen asi polovina se nachází ve stavu, který se více či méně přibližuje přirozeným podmínkám. Znečištění vody degraduje některé oblasti a mnoho úseků řek bylo regulováno či jinak ovlivněno - „kanalizace“ řek či výstavba hrází, jezů a přehradních hrází značně zvýšila hrozbu záplav a riziko znečištění vod.

Den Dunaje

Před 13 lety, 29. června 1994, byla podepsána Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje s úmyslem iniciovat změny a opatření vedoucí k vyřešení výše uvedených problémů. Mezinárodní komise pro ochranu řeky Dunaje, mezivládní instituce zemí povodí Dunaje známá pod anglickou zkratkou ICPDR (International Commission for the Protection of the Danube River), stanovila 29. červen „Dnem Dunaje“ s cílem, aby se tento den dostal do povědomí ministerstev příslušných zemí, vodohospodářských organizací a jiných zainteresovaných vládních a nevládních organizací v celém povodí Dunaje. Při přípravě Dne Dunaje ICPDR úzce spolupracuje s Organizací spojených národů (v rámci tzv. Dunajského regionálního projektu - společného projektu Rozvojového programu OSN a Světové banky) i jinými organizacemi, jako je například Dunajské environmentální fórum (jedna z největších evropských nevládních organizací), Global Water Partnership (GWP) a WWW (Worldwide Fund for Nature - Světový fond na ochranu přírody).

ŘEKA MORAVA V LITOVELSKÉM POMORAVÍ

Stále hojněji objevují vodáci překrásnou řeku Moravu v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví, kde se dochoval přirozený úsek nížinného toku s mnoha meandry, výsepy a štěrkovými jesepy, stromy v korytě a rozsáhlými lužními lesy, které pokrývají říční nivu.

Morava je dle aktuálních průtoků pro vodáky sjezdna již od Hanušovic, ale úsek mezi Mohelnicí a Olomoucí patří určitě k nekrásnějším, a to především pro svůj takřka přírodní charakter. Vodácky nepatří Morava v Litovelském Pomoraví mezi nijak obtížné toky, má ovšem svá „specifika“. Myšlena je tím především přítomnost dřevní hmoty v korytě – vyvrácené stromy, kmeny a větve se vyskytují tu ojediněle, tu hojněji a někde vytváří i důkladné záatarasy. S tímto faktem je při plavbě počítat a připravit se na častější přenašení lodí. Za vysokých průtoků je většina těchto překážek pod vodou, avšak při nehodě může být řeka nebezpečná. Optimální průtok pro splouvání řeky Moravy v Litovelském Pomoraví je z hlediska široké vodácké veřejnosti okolo 20 m³/s na limnigrafické stanici v Moravičanech. Zkušenější vodáci využijí spíše vyšších průtokových stavů, kdy řeka plyne rychleji a vychutnají si tak velkolepou vodní masu valící se lužními lesy. Ovšem splouvat se dá řeka i za suššího období v létě, jen je třeba se připravit na vytrvalý nápor krev sajícího hmyzu.

Výskyt spadlých stromů v korytě řeky je vysoce ceněn pro svoji hydromorfologickou funkci, kterou tyto prvky v přirozeném toku přinášejí. Přímo se podílejí na tvarování koryta řeky, na vzniku tůň či mělčin nebo proudných úseků. Dřevo v toku napomáhá omezovat nežádoucí zahlubování koryta (obecně zadržuje splaveniny – štěrky) a usměrňuje břehovou erozi. Stromy v korytech představují „mrtvé dřevo, které přináší život do řek a potoků“. Svým působením vytváří stanovištní podmínky pro různorodé rybí společenstvo a další vodní organismy a ve svém důsledku napomáhá zvyšovat samočistící schopnost vodních toků.

Vodáci citlivě vnímají výskyt odpadu (PET lahve, igelity, polystyren), který se zachycuje v řece na přirozených překážkách. Čištění toku od tohoto nešvaru má svou tradici již ze 70. a 80. let, kdy probíhala „Akce igelit“. V posledních letech sbírají naplavený odpad pravidelně studenti Gymnázia Jana Opletala v Litovli. Letos z iniciativy Mgr. Jana Rubeše se 9. června uskuteční obnova akce igelit, na které se budou podílet vodáci a další příznivci řeky z řad dobrovolných ochránců přírody.

Unie pro řeku Moravu je občanské sdružení jež spojuje řadu nevládních organizací a jednotlivců, kteří se chtějí podílet na ochraně řek v povodí Moravy. V současnosti je nositelem projektu „Řeky pro život“, který je financován programem Transition Facility EU. O jejích aktivitách a cílech se můžete více dovědět na stránkách www.uprm.cz.

*Michal Krejčí, Unie pro řeku Moravu
E-mail: info@uprm.cz*

LIDÉ NA ŘEKÁCH – VODÁCI A OCHRANÁŘI ČISTILI MORAVU OD ODPADKŮ

V Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví (CHKO LP) spojili ochránci přírody a vodáci své síly, aby společně zbavili řeku naplaveného odpadu.

V sobotu 9. června 2007 se parta nadšenců všeho věku pustila do vysbírávání PET lahví, igelitů, skleněných lahví, polystyrenu a dalšího plastového odpadu z toku Moravy mezi Litovlí a Hynkovem. Tento úsek řeky je součástí Národní přírodní rezervace Ramena řeky Moravy. Nalezen byl i pes,

labuť a jedno miminko, vše původně umělohmotné hračky. Celkem bylo na pěti kilometrech toku nashromážděno na čtyřicet pytlů odpadu.

Celou akci koordinovala Unie pro řeku Moravu, na její organizaci se významně podílela Olga Žerníčková ze Správy CHKO LP a také Jan Ruboš, jako zástupce vodácké veřejnosti. „*Důležitá je, že iniciativa na čištění řeky vzešla od samotných vodáků*“, říká Michal Krejčí z Unie pro řeku Moravu. Ti s touto činností mají ostatně zkušenosti a navazují na tradici „Akce igelit“, která probíhala v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století. Tehdy desítky lidí čistili řeku od Hanušovic až po Olomouc.

Nyní se necelá dvacítka dobrovolníků, mezi nimiž nechyběly ani děti, pustila opět do této ušlechtilé činnosti. Během plavby tyto „čističe“ mýjelo celkem na padesát dalších vodáků, kteří přijeli poznávat krásy přírodní řeky Moravy. S čištěním řeky od odpadu vyjadřovali souhlas a na příště přislíbili svou pomoc. Záměrem do budoucna je znovuoživení zmiňované „Akce igelit“, jejíž nový ročník by měl být realizován nejspíše příští rok na jaře.

Správa CHKO LP nad celou akcí držela patronát a finančně ji též podpořila. Řada jejich pracovníků se na čištění Moravy i přímo podílela. Zastoupení byli i členové Hnutí Duha a Sluňákova (Centrum ekologických aktivit města Olomouce o.p.s.), nejpočetnější skupinu tvořili ovšem samotní vodáci. Odvoz vybraného odpadu zajistí podnik Povodí Moravy, který je správcem toku Moravy.

„*Význam v čištění toku od odpadu spatřujeme, vedle ekologického hlediska, především ve výchovné oblasti, proto bychom v podobných akcích chtěli pokračovat a realizovat je i na jiných řekách v povodí*

Moravy“, uvádí Michal Krejčí. Další efekty uskutečněné akce jsou dle mluvčího Unie pro řeku Moravu: „*Také ve zvýšení estetičnosti a krásy řeky Moravy v CHKO Litovelské Pomoraví, která je vodáky stále více vyhledávána*“.

„*Čištění řeky od odpadu je také konec konců formou dobré zábavy – lovu na odpadky, při níž lze poznat nové a zajímavé lidi*“, uzavírá své domněnky z proběhlé akce Michal Krejčí.

Michal Krejčí,
Unie pro řeku Moravu
E-mail: info@uprm.cz

PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD A ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI

Je tomu již deset let, co Českou republiku a zejména Moravu postihly katastrofální povodně v červenci 1997. Před pěti lety v srpnu byly velice silně zasaženy povodněmi zejména Čechy. Menších či lokálních povodní proběhlo nespočet. Ti, kterých se povodně přímo nedotkly, pomalu na tyto události zapomínají. Lidé, kteří byli povodněmi přímo dotčeni, pociťují obavy záplav při každém větším dešti či náhlém tání. V budoucnu se kromě častých povodní budeme muset také připravit na výraznější suchá období. Na oba tyto extrémy musí vodní hospodářství nějakým způsobem reagovat. Proběhla za posledních 10 let nějaká zásadní opatření? Ovlivnil vstup do Evropské unie dosavadní vodohospodářské praktiky? Co nás

ještě v tomhle směru čeká? Co můžeme ovlivnit my jako občané či sdružení? Na tyto otázky se tento článek pokusí odpovédět.

Lze říci, že protipovodňových opatření bylo v poslední době provedeno na našem území mnoho, nicméně postrádaly celkovou koncepci a sestávaly ze zejména z čištění koryt, budování hrází, poldrů a dalších menších retenčních nádrží či neustálých snah o vybudování větších nádrží. U vodohospodářů převládají názory, že je třeba jít cestou řízených inundací, i když se ukazuje, že lidský faktor je většinou to první, co selže. Otázky zvýšení retenční schopnosti krajiny, a tím zároveň i omezení dopadů sucha, nebyly řešeny téměř vůbec. Paradoxně pak působí opravy hmotného investičního majetku do stavu, v němž byl kolaudován i přesto, že je povodněmi pravidelně poškozován. Mnoho takovýchto opatření se časem ukázalo jako naprosto neúčinných. Nelze tedy říci, že by se za posledních deset let udělalo něco zásadního, možná i proto, že až do nedávné doby platil Směrný vodohospodářský plán z roku 1975, jenž byl na konci května 2007 nahrazen Plánem hlavních povodí, který schválila vláda ČR. Ukazuje se, že klasické regulace (napřimování) vodních toků jsou již minulostí, nicméně stále existuje silný tlak na přírodu cizí technická opatření, čímž se marní šance na zpřirodění dřívě regulovaných toků a peníze se znovu investují do zkanalizování koryta.

V současné době by rozhodně nemělo docházet k technizaci vodních toků, protože evropská legislativa v podobě Rámcové směrnice vodní politiky explicitně vylučuje zásahy zhoršující ekologický stav vodních toků. Bohužel tento požadavek v našem novém vodním zákoně nenašel takovou oporu, která by jej účinně uvedla do vlastní praxe. Jestliže budou technická opatření stále převažovat nad ekologickými a přírodě blízkými, pak neumíme aplikovat Rámcovou směrnici a zaostáváme za vyspělou Evropou. Přitom se zdá, že pracovníci pověřeni zpracováním Plánů oblastí povodí (POP) Rámcovou směrnici pochopili a chtějí aplikovat, avšak zřejmě neexistuje účinná komunikace směrem do nižších úrovní, kde se již provádějí konkrétní opatření.

Rámcová směrnice a její začlenění do národních legislativ výrazně ovlivňuje plánování v oblasti vod v jednotlivých státech. Členské státy mají určitou volnost, aby si směrnici přizpůsobily a vznikají tak národní specifika. Nejinak je tomu v ČR, kde je plánování podle Rámcové směrnice teprve v začátcích a podle mnohých lidí, kteří se v těchto kruzích pohybují se zatím téměř nic nezměnilo. Velice kontroverzní je zpracovávání Plánu hlavních povodí. Tento stupeň Rámcové směrnice nevyžaduje a evidentně se jedná o celkové zastřešení plánování v ČR a znamená snahu centrálně o všem rozhodnout. V praxi by to pak mohlo vypadat tak, že předem bude schvalováno to, co bylo navrženo již před samotným procesem plánování a jít tak cestou nejmenšího odporu.

Občanské sdružení Unie pro řeku Moravu nechalo v rámci projektu „Řeky pro život - posílení účasti veřejnosti při plnění evropské vodní legislativy“, který finančně podpořila Nadace rozvoje občanské společnosti, zpracovat studii, která má zhodnotit implementaci zmíněné směrnice do českého právního prostředí. Zároveň podává návod, jak lze Rámcovou směrnici prakticky využít. Tato studie je dostupná na internetových stránkách www.uprm.cz, kde je možno nalézt i další informace včetně kontaktů. V rámci téhož projektu proběhl v dubnu 2007 seminář na téma Plány oblastí povodí a veřejnost, kde vyšlo najevo, že samotný proces není příliš dokonalý a je třeba jej výrazně obohatit.

Plánování v oblasti vod v ČR probíhá podle určitého schématu a harmonogramu. Pro zpracování POP bylo v celé ČR vyčleněno celkem 1314 vodních útvarů (1070 tekoucích, 71 stojatých, 173 podzemních). Důležitou součástí je také ekomorfologické mapování vodních toků, které by mělo zjistit stav našich vodních toků, a které by mělo být podkladem pro provádění revitalizací. Zatím je však (z důvodu neustavení oficiální metodiky) kategorizace spíše abstraktní. Mimo jiné se příliš často (a neodůvodněně) vyčleňují silně ovlivněné vodní útvary, u kterých se do budoucna výrazné zlepšení (tj. dosažení dobrého ekologického stavu) neočekává. Naší snahou je, aby těchto silně ovlivněných vodních útvarů bylo vyčleněno co nejméně.

Práce na Plánech oblastí povodí v České republice jsou zatím v mírném zpoždění a nedostává se jim požadovaných finančních dotací ze státních prostředků. Jsou vypracovány charakteristiky jednotlivých

oblastí (popis oblastí, užívání vod a jeho vliv na stav vod, stav a ochrana vodních útvarů, ochrana území před povodněmi a vodní režim krajiny, odhad dopadů navrhovaných opatření na stav vod, ekonomická analýza) a předběžný přehled vodo hospodářských problémů v oblastech. Dílčí podklady jsou zveřejňovány na www.povodi.cz, na stránkách podniků Povodí a na portálu veřejné správy.

Vzhledem k tomu, že jedním ze základních předpokladů jenž Rámcová směrnice pro úspěšné zpracování POP přímo vyžaduje je zapojení veřejnosti, lze v průběhu zpracování jednotlivé fáze (nejlépe všechny) připomínkovat. Ve „Společné strategii pro implementaci Rámcové směrnice“ jsou uvedeny tři úrovně účasti veřejnosti - zprostředkování a sdílení informací, konzultace, aktivní účast. Obecně se rozlišuje „zainteresovaná veřejnost“ (správci vodních toků, poskytovatelé služeb, uživatelé vod s povolením k nakládání s vodami, veřejná správa, aktivní reprezentace občanské veřejnosti) a „široká veřejnost“ (kdokoliv, jakýmkoliv způsobem se o tuto problematiku zajímající). Obě tyto skupiny by měly být informovány, mají nárok na aktivní zapojení, u zainteresované veřejnosti se navíc očekává účast na konzultacích tj. dvou a vícestranných jednáních. V současné době probíhá informovanost zejména pomocí internetu, semináře jsou zaměřeny zatím na obecnější, koncepční věci. Podání a projednání připomínek však neznamená to, že budou zohledněny. Lze očekávat, že jedinci z řad široké veřejnosti se budou vyjadřovat zejména až v pozdějších fázích ke konkrétním opatřením z jejich okolí. Avšak již nyní je čas ovlivnit základy budoucích opatření, a právě zde hrají důležitou roli nevládní ekologické organizace, protože jsou jednak zainteresovaná veřejnost, jednak jsou schopny vyvinout silnější tlak než jedinci. Již nyní se rozhoduje právě o tom, jaká bude podoba vodních toků a celé krajiny, jestli půjdeme cestou udržování regulovaných toků a budováním přehrad nebo lepších alternativních řešení. Z hlediska nevládních organizací je třeba zajistit určitou celostátní koordinaci, jež by vedla k výměně informací, ke společnému postupu, který by měl větší vliv, či k tvorbě materiálů, ze kterých by mohla veřejnost čerpat při svých připomínkách. Nyní se formuje spolupráce na celostátní úrovni zejména z iniciativy organizací Amika, Hnutí Duha a Unie pro řeku Moravu. Angažovanost dalších organizací je vítána.

Závěrem by se situace dala shrnout tak, že reálný stav naší krajiny a fungování vodního hospodářství nejsou dobré a vyžadují velkou pozornost a mnoho času. Od Rámcové směrnice se očekává víc, než že bude jen další součástí existující legislativy. Měl by to být zcela konkrétní nástroj pro všechny její uživatele a měl by napomáhat konsensuálním řešením. Každý má možnost se vyjádřit a má šanci věci ovlivnit. Jinak je možné, že budou prosazeny záměry výstavby přehrad či další zbytečné technizace krajiny. Občanské sdružení Unie pro řeku Moravu se v této oblasti pohybuje již více než deset let, a tak může komukoliv poskytnout poradenství či nabídnout společný postup. Někdo argumentuje tím, že naše děti budou nové přehrady potřebovat, my bychom raději pro další generace zanechali zdravě fungující krajinu.

*Lukáš Krejčí, Unie pro řeku Moravu
E-mail: krejcilukas@atlas.cz*

MLADÍ TVŮRCI PRO DUNAJ 2007

Na jaře roku 2007, na Den Země, který se připomíná 22. dubna, byl oficiálně vyhlášen již čtvrtý ročník mezinárodní výtvarné soutěže Mladí tvůrci pro Dunaj. O soutěži bylo informováno na dva tisíce škol a dalších zařízení a v daném termínu se jich do soutěže přihlásilo 45. Letošní téma Kultura a lidé v povodí Dunaje bylo zajímavé a poměrně obtížné. Aktivně se nakonec zapojilo 42 školských a výchovných zařízení. Unie pro řeku Moravu obdržela necelou tisícovku fotografií, které zachycovaly sa-

Jeden z výstupů letošního ročníku s názvem „Z vody“ od Soni Krollové, a Moniky Hrdličkové ze ZUŠ Slunná Brno

motná výtvarná díla (většinou z několika pohledů), postup jejich tvorby, popřípadě jejich tvůrce. Do vlastní soutěže bylo vybráno 252 soutěžních prací. Některé školy neposlaly k dílům jména jejich autorů, a tak jsou následující údaje neúplné. Zapojilo se 321 dětí, z toho 52 jako jednotlivci a 269 jich tvořilo 114 kolektivů. Skutečná čísla se odhadem mohou pohybovat kolem 450 účastníků. Celkem 21 prací bylo předem vyřazeno, protože se nejednalo o prostorová díla z přírodního materiálu, a tudíž nesplnily

podmínky soutěže. Podle dosavadního průběhu lze říci, že letošní ročník je velice úspěšný a podle počtu zúčastněných škol se jedná o nejhornější účast za dobu trvání soutěže.

Výběr nejlepších prací a oficiální vyhlášení výsledků se uskuteční dne 20. června 2007 v prostorách Ministerstva životního prostředí v Praze. O výsledcích se dočtete v příštím vydání Bulletinu DEF či na internetových stránkách Unie pro řeku Moravu – www.uprm.cz.

*Lukáš Krejčí, Unie pro řeku Moravu
E-mail: krejcilukas@atlas.cz*

ŘEKA MORAVA U TOVAČOVA V OHROŽENÍ VÝSTAVBOU NOVÉHO JEZU A MVE

Tok Moravy mezi Dubem nad Moravou a Tovačovem je ohrožen soukromým záměrem výstavby nového jezu a malé vodní elektrárny (MVE). Ta by měla stát v říčním kilometru 200,84 (místní název Trní), tedy poblíž obce Věrovany. Stavbou jezu by došlo k vytvoření vzdutí o délce šesti kilometrů, čímž by byl nevratně změněn charakter tekoucí řeky a vymizela by zde dnes převažující proudomilná společenstva ryb (např. parma obecná, ostroretka stěhovavá, jelec tloušť, jelec proudník, mřenka mramorovaná) a dalších vodních organismů (bezobratlí živočichové, řasy). Přitom v popisovaném úseku řeky se vyskytuje kriticky ohrožený druh - hrouzek Kesslerův, který je rovněž předmětem zájmu evropské sítě chráněných území NATURA 2000. Právě i z důvodu výskytu hrouzka Kesslerova byla řeka Morava v této oblasti zahrnuta do evropsky významné lokality (EVL) soustavy NATURA 2000 s názvem: „Morava – Chropyňský luh“.

Celý záměr stavby s názvem „Vodní dílo Věrovany a související biotopy“ je prezentován jako přírodu nepoškozující a navrhovanými „kompenzačními opatřeními“ navozuje dojem ekologické prospěšnosti či alespoň neškodnosti. Přitom zmiňovaná kompenzační opatření zahrnují především vybudování rybního

přechodu, což je u stavby nových jezů přímo povinnost investora, kterou mu ukládá vodní zákon a vytváření umělých šterkových lavic. Ty mají nahrazovat přirozené šterkové náplavy v řece Moravě (klíčový biotop hrouzka Kesslerova), které by byly zatopeny vzdutím plánovaného jezu. Představa umělých šterkových lavic je v záměru podávána zcela vážně, přestože jde o opatření zcela absurdní. Alarmující je, že tento návrh dokázal podpořit i autor „naturového hodnocení“ (RNDr. Petr Blahník), který celý záměr oproti nulovému stavu (tedy stávajícímu prostředí řeky) označil za příznivý k předmětům ochrany EVL Morava – Chropyňský luh. Potešitelné je, že tento autor již své oprávnění ke zpracovávání naturových hodnocení pozbyl, protože mu jej Ministerstvo životního prostředí (z důvodu vážného odborného pochybení a neobjektivnosti při hodnocení vlivů) v říjnu loňského roku odebralo (naturové hodnocení na popisovanou lokalitu je ovšem datováno na 30. září 2006).

Ačkoliv je řeka Morava u Tovačova upraveným vodním tokem má z ekologického a biologického hlediska poměrně velký význam, protože vytváří ekologickou osu říční krajiny. Její ekologická hodnota by měla v budoucnu nadále vzrůstat, k čemuž by měly přispět i opatření v připravovaném Plánu oblastí povodí Moravy, který musí být zpracováván v souladu se zněním Rámcové směrnice pro vodní politiku EU (RVS), která požaduje docílení dobrého ekologického stavu (resp. ekologického potenciálu) našich vodních toků. Případná realizace nového jezu a MVE na řece Moravě s tímto cílem RVS rozhodně není v souladu. Pro řeku Moravu je tedy třeba především připravit a uskutečnit taková vodohospodářská opatření, která povedou k revitalizaci jejího toku – tedy k jeho většímu zpřirodňení a posílení přirozeného biologického oživení. Řeky v přírodě blízkém stavu nevyžadují takové finanční náklady na péči a údržbu jako upravené vodní toky, jež jsou ekologicky nestabilní.

*Michal Krejčí, Unie pro řeku Moravu
E-mail: info@uprm.cz*

ŘEKA MORAVA U TOVAČOVA KONTRA STAVBA NOVÉHO JEZU A MVE

Zástupci Unie pro řeku Moravu (Jaroslav Ungerman, Václav Čermák, František Michna, Lukáš Krejčí a Michal Krejčí) se dne 29. května 2007 setkali s investorem (Jiří Zatloukal) stavby nového jezu a MVE na samotné lokalitě a společně diskutovali o tomto kontroverzním záměru.

Smyslem akce bylo v širším plénu probrat názory k tomuto vodnímu dílu a umožnit investorovi, aby svůj projekt představil osobně a na místě samém. Celé jednání, spojené s prohlídkou lokality, trvalo jeden a půl hodiny. Průběh akce přibližuje i následující fotodokumentace a připojený komentář.

Diskuze nad projektem v místě profilu nového jezu a MVE (malé vodní elektrárny). Účastníci stojí na široké

ploché bermě, jež je součástí koryta řeky. Vlastní břehová hrana se nachází za nimi a je ještě zhruba o 1,5 m výše. Řeka průběžně strhává břehy bermy a pomístně tvoří i velké výtrže.

Doktor Zatloukal – bude zde mít svou vysněnou elektrárnu? Lidem z Unie pro řeku Moravu vykládá, že řeka Morava je v tomto úseku kanálem a vytvořené vzdutí, které zde stavbou jezů vznikne, zajistí společně s plánovanými kompenzačními opatřeními její lepší oživení. Chce dle svých slov řece prospět. Myslí to vážně a nesouhlasem ekologů s jeho názorem se cítí dotčen.

Řeka Morava není dle Michala Krejčího z Unie pro řeku Moravu v předmětné lokalitě umělým tokem či kanálem. Drastická regulace, která zde skoro před sto lety proběhla, sice způsobila silné odpřírodnění toku, ten si však již delší dobu nachází cestu k obnově původního stavu. Samorevitalizační procesy řeky fungují, i díky jejich působení již zde může žít společenstvo proudomilných ryb, včetně kriticky ohroženého hrouzka Kesslerova a silně ohrožené ouklejky pruhované. Výstavba

jezu spojená se vzdutím toku by vše zničila. Fluvialní procesy vedoucí k zpřirodnění toku by touto umělou stavbou byly znemožněny, byl by to krok zpět na cestě k plnohodnotné obnově ekologických funkcí toku. To je v příkrém rozporu s politikou EU v oblasti vod, kterou reprezentuje rámcová směrnice o vodách.

*Michal Krejčí, Unie pro řeku Moravu
E-mail: info@uprm.cz*

Jak můžete přispět do Bulletinu DEF?

Do bulletinu prosím posílejte pouze články o akcích či událostech, které již proběhly. Nezapomeňte popsat, kdy a kde se akce konala, a kdo se účastnil. Nepište o vašich budoucích plánech. Pro článek se pokuste vymyslet atraktivní nadpis. Příspěvky by měly být napsané v angličtině a délka by neměla přesáhnout 200 – 300 slov. Dobré je k článkům připojit obrázky a internetové odkazy. Články posílejte přímo editorovi Bulletinu DEF na e-mailovou adresu milan.vogrin@guest.arnes.si nebo můžete články konzultovat s Uníí pro řeku Moravu na e-mailu info@uprm.cz. Nezapomeňte uvést svoje kontaktní údaje.

Povodí Dunaje

Kontaktní místa občanského sdružení Unie pro řeku Moravu

www.uprm.cz

Adresa pro poštovní doručování: Unie pro řeku Moravu, Panská 9, 602 00 Brno

Kancelář v Brně

Kontaktní osoba: Mgr. Lukáš KREJČÍ
Cejl 50a (budova BMT a.s.)
602 00 Brno
telefon: 545 210 394
mobil: 777 853 298
e-mail: krejcilukas@atlas.cz
skype: unie.pro.reku.moravu.brno.krejci

Kancelář v Olomouci

Kontaktní osoba: Mgr. Michal KREJČÍ
Dolní náměstí 16
772 00 Olomouc
telefon: 585 204 495
mobil: 731 058 206
e-mail: info@uprm.cz
skype: Unie.pro.reku.moravu.olomouc

Financováno z programu Transition Facility Evropské Unie
Vydáno v rámci projektu Řeky pro život - posílení účasti
veřejnosti při plnění evropské vodní legislativy
Náklad 500 ks